

พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS TO STRENGTHEN IMMUNITY DURING THE COVID-19 EPIDEMIC OF THE ELDERLY IN NONG TAKHIAN BON SUBDISTRICT, WATTHANA NAKHON DISTRICT, SA KAEO PROVINCE

Received: March 24, 2023

Revised: April 28, 2023

Accepted: April 30, 2023

ธชิตา เวียงปฏี¹, นัชชา ยนต์^{1*}

Tatita Wiangpati¹, Nadchar Yanti^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน สุ่มแบบหลาย ขั้นตอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความรู้ โดยใช้ค่า KR-20 เท่ากับ 0.87 แบบสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารฯ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.91 และ 0.79 ตามลำดับ ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานโดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับปานกลาง ร้อยละ 75.0 ทักษะ ระดับปานกลาง ร้อยละ 76.9 พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ระดับปานกลาง ร้อยละ 73.8 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย สถานภาพ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว ประวัติการป่วยโรค COVID-19 ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ต่อการบริโภคอาหารเสริมภูมิคุ้มกันโรคฯ ที่ถูกต้องต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริโภคอาหาร, ผู้สูงอายุ, COVID-19, เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

¹ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Faculty of Public Health Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

*Corresponding author E-mail: Nadchar@vru.ac.th

Abstract

This research was Survey research by Cross-sectional study. The objectives to study knowledge, attitude, behavior, and factors associated to food consumption behavior for strengthening the immune system during the COVID-19 pandemic among elders at Nong Takhian Bon Sub-District, Watthana Nakhon District, Sa Kaeo Province. There were 260 people participating in this study, by multistage Sampling and collecting data by questionnaire. IOC 06.7-1.00, Reliability of knowledge by KR-20 were 0.87, Reliability of attitude and behaviors by Cronbach's Alpha coefficient were 0.91 and 0.79. Descriptive statistics, for example frequency, percentage, mean, and standard deviation, were reported in the present study. Inferential Statistics, such as Chi-square, was used for analyzing the significant relationship between the variables ($p < 0.05$).

The results showed that the percentages of the knowledge of food consumption, the attitude of food consumption, and food consumption behavior were 75.0, 76.9, and 73.8, respectively. In other words, the results demonstrate that the knowledge of food consumption, the attitude of food consumption, and food consumption behavior were moderate. Factors related to food consumption behavior to enhance immunity of the samples, such as gender, occupation, education level, average income, status, housing style, congenital disease, history of illness with COVID-19, knowledge and attitude about food consumption to enhance immunity during the COVID-19 epidemic were significantly different ($p < 0.05$).

The relevant staff can use the results of this research to be baseline data for developing knowledge and changing attitude towards the consumption. As a result, people are able to do proper dietary habits.

Keywords: Food consumption behavior, Elder, COVID-19, Strengthen immunity

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรค COVID-19 ในชุมชน เป็นวงกว้าง และกระจายไปทั่วประเทศ ซึ่งเชื่อกันว่าติดต่อกันได้ทางละอองฝอยของสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลาย ละอองจากการไอ จาม หรือการพูดคุยใกล้ชิดในระยะ 1-1.5 เมตร และการสัมผัสสารคัดหลั่งที่อยู่ตามสิ่งของต่างๆ แล้วไปโดนเยื่อเมือกต่างๆ เช่น ตา จมูก ปาก ประกอบกับการแพร่เชื้อสามารถติดต่อกับผู้ที่ติดเชื้อมิแสดงอาการได้ นับตั้งแต่สถานการณ์ COVID-19 แพร่ระบาดในประเทศไทย ไม่เพียงแต่ส่งผลให้ประชาชนเจ็บป่วยและเสียชีวิต โดยเฉพาะผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง มีโรคประจำตัว มีร่างกายที่เสื่อมถอยไปตามอายุ จึงมีความเสี่ยงในด้านสุขภาพและต้องการการดูแลที่มากกว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง พร้อมต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ เพื่อนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดี และมีพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ถูกต้อง อีกทั้งผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเกษียณไม่มีรายได้ หรือมีรายได้ที่น้อยกว่าในวัยทำงาน จึงได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่า (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)⁽¹⁾

จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีสถานะชุมชนเมืองกึ่งชนบท มีผู้สูงอายุมากขึ้นและยังพบกลุ่มผู้สูงอายุทั้งอาศัย ในชุมชนเมืองและชนบท มีแนวโน้มเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยมากเช่นเดียวกัน ปัจจุบันพบว่า มีผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้ว มีปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบันกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงสูง หากมีการติดเชื้อจะมีอาการจะรุนแรงมากกว่าในวัยอื่นๆ และมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าคนทั่วไป เนื่องด้วยสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรง ภูมิคุ้มกันลดลง โดยเฉพาะผู้ที่มิโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคปอดเรื้อรัง โรคไตเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกรบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตะเกียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเห็นว่าประชากรกลุ่มนี้มีอายุยืนยาว เพื่อเป็นแนวทางและเป็นแหล่งข้อมูลนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมกรบริโภคอาหารหรือเปรียบเทียบพฤติกรรมกรบริโภคอาหารภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เพื่อให้ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนตามหลักโภชนาการ และเพื่อเป็นประโยชน์ในผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตะเกียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอดงหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

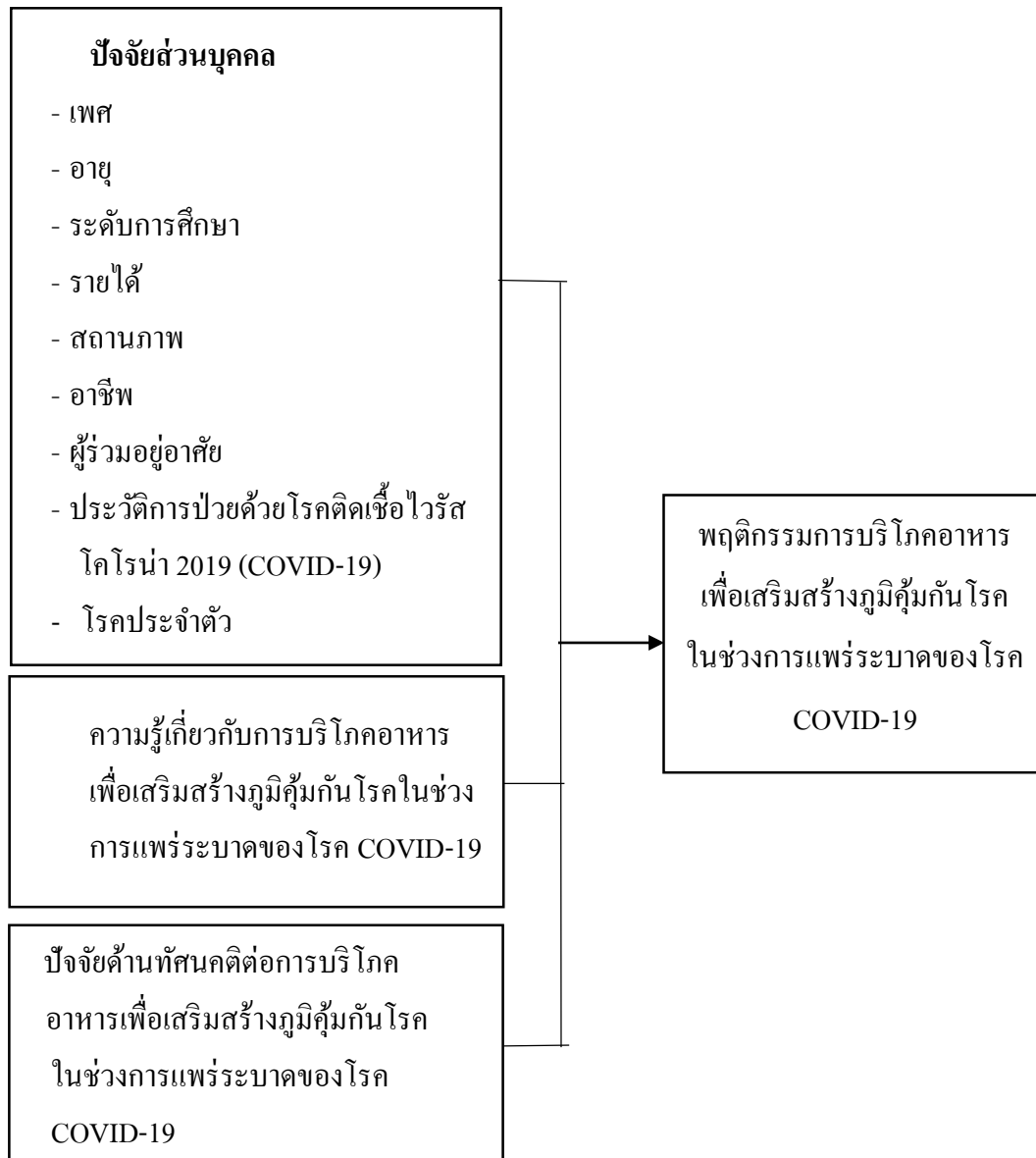
การทบทวนวรรณกรรม/กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

(independent variable)

ตัวแปรตาม

(dependent variable)

ระเบียบวิธีวิจัย

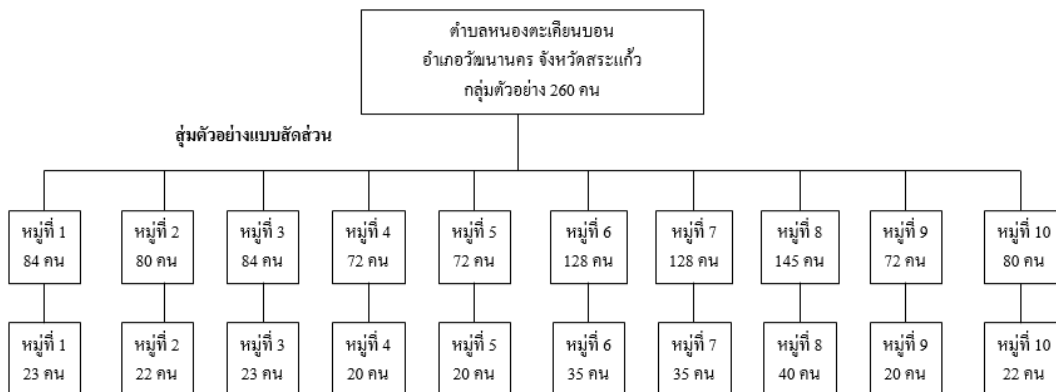
รูปแบบการวิจัย (Research Design) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Survey research by Cross-sectional study) ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม 2565 พื้นที่ดำเนินการ คือ ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ผู้สูงอายุตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ทั้งเพศชาย และหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 945 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากร จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการประมาณขนาดตัวอย่างของ Daniel (1995)

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ทั้งเพศชาย และหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 260 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Allocation) ตามหมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1-10 ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากหมายเลขแทนรายชื่อจนกระทั่งครบตามจำนวน และตามเกณฑ์คัดเข้า คัดออก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ผู้ร่วมอยู่อาศัย ประวัติการป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโรคประจำตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีทั้งหมด 13 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับประทานอาหารประเภทของอาหารและสารอาหารที่มีประโยชน์และช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน แปลความหมายแบบสอบถามความรู้ 3 ระดับ ตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1971)⁽⁸⁾ ได้แก่ คะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 (11-13 คะแนน) หมายถึง ความรู้ระดับสูง คะแนนระหว่างร้อยละ 60-79 (8-10 คะแนน) หมายถึง ความรู้ระดับปานกลาง และคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-7 คะแนน) หมายถึง ความรู้ระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีทั้งหมด 13 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความเชื่อ ข้อคิดเห็นในการบริโภคอาหารเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน เลือกตอบ 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย โดยมีข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ แปลความหมายคะแนน ใช้เกณฑ์การแบ่งของบลูม (Bloom, 1971)⁽⁸⁾ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ทัศนคติระดับสูง ระดับปานกลางถึงระดับต่ำ ดังนี้ คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 79.99 (1-10 คะแนน) หมายถึง ทัศนคติอยู่ในปานกลางถึงระดับต่ำ และคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (11-13 คะแนน) หมายถึง ทัศนคติอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีทั้งหมด 12 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับชนิด ประเภทของอาหารและสารอาหารที่บริโภค ความถี่ของอาหารและสารอาหารที่บริโภค และการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน มีลักษณะให้เลือกตอบ 4 ระดับ ได้แก่ ประจำ บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ได้แก่ พฤติกรรมอยู่ในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับไม่ดี แปลความหมายจากค่าเฉลี่ยแบ่งเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (Best, 1977)⁽⁷⁾ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 หมายถึง พฤติกรรมระดับดี คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง พฤติกรรมระดับปานกลาง และคะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00 หมายถึง พฤติกรรมระดับไม่ดี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุ ตำบลป่าไร่ อำเภอรัฐประศาสน์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามความรู้ โดยใช้ค่า KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.87 แบบสอบถามทัศนคติและแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคอาหารฯ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.91 และ 0.79 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยใช้สถิติที่ใช้ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic Analysis) โดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของทางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ COA No. 0041/2565 (REC No. 0024/3564) รับรองวันที่ 31 ตุลาคม 2565

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจำนวน 260 คน เพศหญิง ร้อยละ 58.8 เพศชาย ร้อยละ 41.2 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-71 ปี ร้อยละ 77.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 35 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 6,001-10,000 บาท ร้อยละ 79.6 รองลงมาคือ น้อยกว่า 6,000 บาท ร้อยละ 18.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่อาศัยร่วมกัน ร้อยละ 86.5 อาศัยอยู่ร่วมกันส่วนใหญ่เป็นคู่สามี/ภรรยา ร้อยละ 78.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 66.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 58.1

2. ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.0 ระดับต่ำ ร้อยละ 23.1 และระดับสูง ร้อยละ 1.9 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค (n = 260)

ระดับคะแนนความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับสูง (11-13 คะแนน)	5	1.9
ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับปานกลาง (8-10 คะแนน)	195	75.0
ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับต่ำ (0-7 คะแนน)	60	23.1

3. ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.9 รองลงมาคือระดับต่ำ ร้อยละ 11.9 และระดับสูง ร้อยละ 11.2 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (n = 260)

ระดับคะแนนทักษะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ อยู่ในระดับต่ำ (1-23 คะแนน)	11	3.7
ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ อยู่ในระดับปานกลาง (24-30 คะแนน)	66	22.0
ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ อยู่ในระดับสูง (31-39 คะแนน)	223	74.3

4. พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.8 รองลงมา คือ ระดับไม่ดี ร้อยละ 15.4 และระดับดี ร้อยละ 10.8 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (n=260)

ระดับคะแนนพฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.00–2.00)	40	15.4
พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคฯ ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01–3.00)	192	73.8
พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงฯ ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.01–4.00)	28	10.8

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน) สถานภาพ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว ประวัติการป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (n = 260)

ตัวแปร	พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19			χ^2	p
	ระดับไม่ดี	ระดับปานกลาง	ระดับดี		
เพศ				52.114	< 0.001*
ชาย	6 (2.3)	73 (28.1)	28 (10.8)		
หญิง	34 (13.1)	119 (4.8)	0		
อาชีพ				201.432	< 0.001*
รับจ้าง	6 (2.3)	62 (23.8)	0		
ธุรกิจส่วนตัวและ พ่อบ้าน แม่บ้าน	0	73 (28.1)	28 (10.8)		
เกษตรกร	34 (13.1)	57 (21.9)	0		
ระดับการศึกษา				98.863	< 0.001*
ประถมศึกษา	40 (15.4)	64 (24.6)	0		
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	102 (39.2)	14 (5.4)		
มัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช./ปวส.	0	26 (10.0)	14 (5.4)		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)				11.782	0.019*
น้อยกว่า 6,000 บาท	12 (4.6)	36 (13.8)	0		
6,001-10,000 บาท	28 (10.8)	151 (58.1)	28 (10.8)		
10,001 บาทขึ้นไป	40 (15.4)	192 (73.8)	28 (10.8)		

ตัวแปร	พฤติกรรมกรบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19			χ^2	p
	ระดับไม่ดี	ระดับปานกลาง	ระดับดี		
สถานภาพ				14.324	0.026*
สมรสและอยู่อาศัย ด้วยกัน	40 (15.4)	157 (60.4)	28 (10.8)		
สมรสและแยกกันอยู่	0	16 (6.2)	0		
หย่า/หม้ายและ โสด	0	19 (7.3)	0		
ลักษณะการอยู่อาศัย				25.856	< 0.001*
สามี/ภรรยา	40 (15.4)	135 (51.9)	28 (10.8)		
ญาติพี่น้อง	0	30 (11.5)	0		
คนเดียว	0	27 (10.4)	0		
โรคประจำตัว				15.603	< 0.001*
ไม่มี	26 (10.0)	120 (46.2)	28 (10.8)		
มี	14 (5.4)	72 (27.7)	0		
ประวัติการป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)				78.450	< 0.001*
ไม่เคย	40 (15.4)	69 (26.5)	0		
เคย	0	123 (47.3)	28 (10.8)		
ระดับความรู้				13.690	0.008*
ระดับต่ำถึงระดับ ปานกลาง (ร้อยละ 0-79)	26 (10.0)	146 (56.1)	28 (10.8)		
ระดับสูง (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	14 (5.4)	46 (17.7)	0		

ตัวแปร	พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19			χ^2	p
	ระดับไม่ดี	ระดับปานกลาง	ระดับดี		
ระดับทัศนคติ				171.877	< 0.001*
ระดับต่ำถึงระดับ	40	177	14		
ปานกลาง (ร้อยละ 0-79)	(15.4)	(68.0)	(5.4)		
ระดับสูง (ร้อยละ 80	0	15	14		
ขึ้นไป)		(5.8)	(5.4)		

*p-value < 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย สถานภาพ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว ประวัติการป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นางสาวพจนีย์ เพ็ช่ออ่อนคำ (2563)⁽⁴⁾ ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ผลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาสุขภาพ และได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพจากบุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือผู้ร่วมงาน

ไม่สอดคล้องกับกฤติน ชุมแก้ว และชีพสุมน รังสยาธร (2557)⁽²⁾ จากการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสงขลา ผลพบว่า ผู้สูงอายุมากกว่าสามในสี่ (77.8%) มีทัศนคติต่อการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดีและมีเพียงร้อยละ 22.2 ที่มีทัศนคติเป็นกลางต่อการบริโภคอาหาร ทั้งนี้ ไม่มีผู้สูงอายุที่มีทัศนคติต่อการบริโภคอาหารไม่ดี โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ 45.58 คะแนน ซึ่งการที่ผู้สูงอายุมีทัศนคติต่อการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดีนั้น อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ (86.3%) มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดีทำให้มีทัศนคติต่อการบริโภคอาหารที่ดีด้วย

สอดคล้องกับ สุพรรณิ พุกษา (2559)⁽⁶⁾ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.87

และสอดคล้องกับสุดาพร ราชวงศ์และจรรณี จันทร์เปล่ง (2566)⁽⁵⁾ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษา พบว่า ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

บุคลากรด้านสาธารณสุขและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการบริโภคอาหารเสริมภูมิคุ้มกันในช่วงหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาไวรัส (COVID-19) เพื่อให้ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้องต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ ควรทำการศึกษาวิจัยในกลุ่มวัยอื่นๆ ต่อไป
2. ควรทำการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหารอาหารเสริมภูมิคุ้มกันที่ถูกต้องและเหมาะสมตามกลุ่มวัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้สูงอายุในตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับประเภทกิจการและกิจกรรม กลุ่มที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
2. กฤติน ชุมแก้วและชีพสุมน รังสยาธร (2557). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสงขลา : วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม) ปีที่ 35 ฉบับที่ 1.

3. กัญชวลี ไวร่อง (2564) . ความรอบรู้ด้านการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 2 ภายใต้สถานการณ์ โควิด-19 : ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก.
4. พงนิษฐ์ เขื่อก่อนคำ (2563). ทักษะคิดของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
5. สุดาพร ราชวงศ์และจารุณี จันทรเปล่ง (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบ้านนา จังหวัดนครนายก : วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 16 ฉบับที่ 1.
6. สุพรรณิ พุกษา. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
7. Best JW. Research in Education. New Jersey: Prentice hall Inc; 1977.
8. Bloom, Benjamin S.,et al. (1971). Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: Mc Graw-Hill Book Company.